

ขั้นตอนปฏิบัติ : ลดต้นทุนการทำนา เพิ่มผลผลิตและคุณภาพข้าว

การเปิดเสรีการค้า ชวนาต้องพัฒนาการปลูกข้าวให้ได้คุณภาพ และใช้ต้นทุนต่ำ เพื่อให้สามารถแข่งขันด้านการตลาด มีรายได้ที่คุ้มค่า และไม่เป็นที่ลืมน ข้อปฏิบัติ 10 ประการ สำหรับชาวนา ที่ต้องการทำนาดันทุนต่ำ ได้ผลผลิตสูง และผลผลิตมีคุณภาพ มีดังนี้

1. เตรียมดิน/ปรับพื้นที่ให้เรียบสม่ำเสมอ

1.1 ไม่เผาตอซังและฟางข้าว หลังเก็บเกี่ยวข้าว ทำการไถกลบหรือย่ำตอซังและฟางข้าว ใช้น้ำหมักชีวภาพผสมสารพด.2 อัตรา 5 ลิตร ผสมน้ำ 200 ลิตร/ไร่ ราดให้ทั่วแปลงนา หรือใส่พร้อมไถนา เข้านา ปล่อยน้ำพอท่วมตอซังและฟางข้าว หมักฟางไว้ 15 -30 วัน เพื่อหลีกเลี่ยงข้าวเผาตอซัง

1.2 ปลูกพืชปุ๋ยสดหลังทำนา ได้แก่ ปอเทือง หรือ ถั่วพริ้ว ใช้อัตราเมล็ด 5 กิโลกรัม/ไร่ ควรปลูก โดยไม่ไถพรวน ใช้เมล็ดปุ๋ยสด หว่านลงไปนาโดยตรงทันทีที่เกี่ยวข้าวเสร็จ ในขณะที่ดินยังมีความชื้น หรือจะปลูกโดยการไถพรวนดินอย่างคึกก็ได้ และไถกลบปุ๋ยสดระยะออกดอก ประมาณ 45-50 วัน ปล่อยให้ย่อยสลายประมาณ 2 สัปดาห์ จึงปลูกข้าว (ติดต่อเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยสดได้ที่สถานีพัฒนาที่ดิน)

1.3 ทำเทือก ปรับหน้าดินให้เรียบ ทำร่องทุกระยะ 4-6 เมตร เพื่อระบายอากาศ และสะดวกในการระบายน้ำและตรวจแปลงนา

2. การเลือกวันปลูกที่เหมาะสม

- นาปี ปลูกข้าวต้นเดือนสิงหาคม เก็บเกี่ยวข้าวเดือนธันวาคม ข้าวออกดอกในสภาพอากาศที่เหมาะสม เป็นโรคน้อย ศัตรูพืชน้อย เกี่ยวข้าวไม่กระทบฝน

- ทำนาปีละ 2 ครั้ง มีกำไรสูงสุด

3. เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

-เลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่ ด้านทานโรคและแมลง จากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น จากศูนย์ข้าวชุมชน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ข้าวที่เก็บไว้เองให้คัดแยกสิ่งเจือปนต่าง ๆ ออกจากเมล็ดพันธุ์ข้าวและเก็บไว้ไม่เกิน 2-3 ฤดู

- ไม่เป็นพันธุ์ข้าวที่มีอายุต่ำกว่า 100 วัน เพราะเป็นข้าวคุณภาพต่ำ รัฐไม่รับประกันรายได้

- ทดสอบความงอกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก

4. ใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสม

- การทำนาหว่านน้ำตม ใช้เมล็ดพันธุ์อัตรา 20- 25 กิโลกรัม/ไร่ แซ่เมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา 1 กิโลกรัม ช่วยลดปัญหาโรคข้าวที่เกิดจากเชื้อรา

5. การควบคุมกำจัดวัชพืช

- ถ้าแปลงปลูกข้าวมีปัญหาวัชพืช ข้าวเรื้อ ข้าววัชพืช หลังการไถแล้วปล่อยให้วัชพืชหรือข้าวเรื้อออกเป็นต้นอ่อนก่อน แล้วจึงไถกลบ 1-2 ครั้ง
- การใช้สารคุมวัชพืชให้ใช้ทันที อย่าให้เกิน 4 วันหลังหว่านข้าว
- การใช้สารกำจัดวัชพืช(ยาฆ่าหญ้า) ให้ประเมินการระบาดของวัชพืชก่อนการใช้สารเคมี ถ้าการระบาดของวัชพืชไม่ถึง 20 % ของพื้นที่น่าจะไม่ต้องใช้
- ใช้สารให้ตรงตามชนิดของวัชพืชที่ระบาด
- ขณะฉีดพ่นสารควบคุมกำจัดวัชพืช ต้องไม่มีฝนตก ไม่มีน้ำขังในนา และระบายน้ำเข้านาหลังการใช้ภายใน 3 วัน

6. การใส่ปุ๋ย

- ใส่ปุ๋ยให้ถูกสูตร ถูกอัตรา ถูกเวลา ถูกวิธี
- ใส่ตามค่าวิเคราะห์ดิน (ปุ๋ยสั่งตัด) จากผลการตรวจสอบชุดดิน และการวิเคราะห์ดินจังหวัดเพชรบุรี เกษตรกรใส่ปุ๋ยไม่เกิน 40 กก./ไร่
- ครั้งที่ 1 ใส่ปุ๋ยครบสูตร (มีธาตุไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโปแตสเซียม) อัตรา 25-30 กก./ไร่ เมื่อข้าวอายุ 20-25 วัน
- ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ย 46-0-0 อัตรา 10-12 กก./ไร่ เมื่อข้าวอายุ 53 -60 วัน (ช่วงกำเนิดช่อดอก)

7. การควบคุมน้ำในแปลงนา

- ควบคุมระดับน้ำในแปลงนาให้เหมาะสม ตามระยะการเจริญเติบโตของข้าว ระดับน้ำที่เหมาะสมคือ 5-10 เซนติเมตร และระบายน้ำออกก่อนเกี่ยวข้าว 10 วัน

8. การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

- สำรวจแปลงนาทุกอาทิตย์ วิเคราะห์ศัตรูพืช ในแปลงนาก่อนตัดสินใจใช้สารเคมี ใช้ชีววิธีและสารสมุนไพรในการควบคุมศัตรูข้าว ไม่ใช้สารเคมีกำจัดแมลงที่มีพิษร้ายแรง ช่วงข้าวอายุ 1-30 วัน ใช้สารเคมีตรงตามชนิดของศัตรูพืช

9. การตรวจตัดข้าวปน

- เพื่อป้องกันไม่ให้มีพันธุ์ปน และให้ได้ผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพ เกษตรกรต้องตรวจตัดพันธุ์ปน 5 ระยะ ได้แก่ ระยะกล้า ระยะแตกกอ ระยะออกดอก ระยะ โน้มรวง และระยะสุกแก่ เมื่อพบว่ามีข้าวพันธุ์อื่นปน จะต้องตัดข้าวที่ปนนั้นออกทั้งต้นหรือทั้งกอ

10. การเก็บเกี่ยวระยะพลับพลึง

- คือระยะการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวที่นับจากวันที่ข้าวออกดอกไปแล้ว 28-30 วัน (พิจารณาจากวันข้าวมีดอกบาน 80 % ของพื้นที่) ให้ระบายน้ำออกจากแปลงนาก่อนเกี่ยวเกี่ยว 10 วัน เพื่อให้ข้าวสุกสม่ำเสมอ และเก็บเกี่ยวในสภาพที่นาแห้ง

ลดต้นทุนการทำนาแบบง่าย ๆ 536 บาท/ไร่

ประเด็น	การปฏิบัติเดิม	การปฏิบัติลดต้นทุน	ต้นทุนที่ลด/ไร่	
				เงิน (บาท)
1. การเตรียมดิน	- เผาฟางและตอซัง	- ไม่เผาฟางและตอซัง - ใช้ปุ๋ยพืชสด	- ลดการใส่ปุ๋ยยูเรีย 4 กก.	56
2. อัตราเมล็ดพันธุ์/ไร่	- ใช้ 30-40 กก./ไร่ (ข้าวแน่น)	- 20-25 กก./ไร่	- ลดค่าเมล็ดพันธุ์ ข้าว 10 กก.	150
3. การใช้ปุ๋ยเคมี	- ใช้เกินความจำเป็น 50-70 กก./ไร่ - ใช้ผิดสูตร ผิดอัตรา ผิดเวลาผิดวิธี	- ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 35-40 กก./ไร่ - ใช้ถูกสูตร ถูกอัตรา ถูกเวลา ถูกวิธี	- ลดค่าปุ๋ยเคมี 15 กก.	210
4. การใช้สารเคมี	- ใช้ตามระยะ 4-6 ครั้ง/ฤดู	- ดำรง/วิเคราะห์ศัตรูพืช - ใช้สมุนไพรสารชีวภาพ - ใช้สารเคมี 1-2 ครั้ง	- ลดการใช้สารเคมี 1 ครั้ง	120

หมายเหตุ ราคาปุ๋ย ณ เดือนเมษายน 2553

.....

สอบถามรายละเอียดได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ และสำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี โทร 0-3248-8053

อมรรัตน์ สว่างลาก : ข้อมูล